

Ανάπτυξη με «πυξίδα» επενδύσεις

Οδικός χάρτης με τις συμφωνίες που έχουν ήδη «πέσει» οι υπογραφές και με αυτές που είναι στα σκαριά

Τα θετικά μηνύματα για τις προοπτικές της οικονομίας, που διατυπώνονται τα τελευταία δύο χρόνια στις ιαθύνουσες επιτροπές των διεθνών οργανισμών, όπως και από το IOBE, και τα πρόσφατα σχέδια του επιτρόπου Οικονομίας Π. Τζεντιλόνι στην Αθήνα και άλλων Ευρωπαϊκών αξιωματικών κινητοποιούν επενδύσεις.

Των Φ. Ζώνη, Αντ. Τσιμπλάκη, Τ. Ηγουμενίδη, Δ. Αλεξάκη, Α. Καλαμαρά και Κ. Δεληγιάννη

Με τροποδότη την αγορά ενέργειας δρομολογείται ένα μπαράζ επενδύσεων στη χώρα, η αξία των οποίων, με βάση τις υπογραφές που έχουν πέσει σε μια σειρά από συμφωνίες τους τελευταίους μήνες, ή που πρόκειται να πέσουν στο διάστημα που ακολουθεί, κυμαίνεται στα 55 δις. ευρώ. Πρόκειται για έργα σε ένα ευρύ φάσμα κλάδων, από τη βιομηχανία μέχρι το λιανεμπόριο, ενώ δεν υπολογίζονται κυοφορούμενα deals σε τομείς όπου οι εξελίξεις είναι δυναμικές, όπως π.χ. στη μεγάλη επένδυση του Ελληνικού, αλλά και στον ευρύτερο κλάδο των καινοτομιών. Ενδεικτικές είναι οι επενδύσεις που δρομολογούνται για την ανάπτυξη νέων μονάδων ΑΠΕ, αγωγών, δικτύων εγκαταστάσεων αποθήκευσης φυσικού αερίου και νέων ηλεκτρικών διασυνδέσεων οι οποίες ξεπερνούν τα 14 δις. ευρώ.

Επίσης το ΤΑΙΠΕΔ αναμένεται να φέρει έσοδα ρεκόρ το 2020 2,4 δις. ευρώ, εφόσον προχωρήσουν τέσσερις σημαντικές ιδιωτικοποιήσεις, του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, των Ελληνικών Πετρελίων και των ΔΕΠΑ Υποδομών και ΔΕΠΑ Εμπορίας. Ταυτόχρονα, προχωρούν τα σχέδια για αξιοποίηση ακινήτων μαρινών και λιμενικών, ενώ αναμένεται, πιθανότατα μέσα στο έτος, να ολοκληρωθεί ο διαγωνισμός για το καζίνο και η συναλλαγή για το Ελληνικό που θα σηματοδοτήσουν την έναρξη σημαντικών επενδύσεων στην εμπορική περιοχή. Επίσης, η Ελληνική Επιχείρηση Συμμετοχών και Περιουσίας (Υπερταμείο), εκτός από τις αυτοκρατοικοποιήσεις του ΤΑΙΠΕΔ, θα αναζητήσει επενδύσεις για την αξιοποίηση περιουσιακών assets 5,5 δις. ευρώ που ανήκουν σε 14 ΔΕΚΟ. Ειδικότερα στη διετία 2020-21 το Υπερταμείο πρόκειται να προχωρήσει σε επενδύσεις ύψους άνω των 850 εκατ. ευρώ.

Αγορά Ενέργειας

▼ Σε άνω των 14,3 δις. ευρώ εκτιμάται οι επενδύσεις που θα κινητοποιήσουν έως τα μέσα περίπου της 10ετίας οι βασικοί τομείς της ενέργειας, όπως η ανάπτυξη νέων μονάδων ανανεώσιμων πηγών, η ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, η υλοποίηση νέων ηλεκτρικών διασυνδέσεων, η κατασκευή καινούργιων θερμοηλεκτρικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής αλλά και σταθμών συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο φυσικό αέριο (CCGT). Μάλιστα, στα εν λόγω ποσά δεν υπολογίζονται οι ενεργειακές αυτοκρατοικοποιήσεις,

από τις οποίες αναμένεται να εισρεύσουν σημαντικά κεφάλαια στην εγχώρια οικονομία, καθώς εντός του 2020 προβλέπεται η πώληση του 100% της ΔΕΠΑ Υποδομών, του 65% της ΔΕΠΑ Εμπορίας, η διάθεση μέρους της συμμετοχής του Δημοσίου στα Ελληνικά Πετρελαιο, καθώς και ο διαγωνισμός για τη μετατροπή του εξαντλημένου κοιτάσματος φυσικού αερίου στη Νότια Καβάλα σε αποθήκη φυσικού αερίου. Επίσης, εντός της χρονιάς θα διατεθεί από τη ΔΕΗ μειοψηφικό ποσοστό (έως 49%) του ΔΕΔΔΗΕ.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με πρόσφατες ανακοινώσεις της Περιφέρειας Αττικής, για να προχωρήσει ο σχεδιασμός για τη διαχείριση απορριμμάτων θα χρειασθεί να γίνουν επενδύσεις ύψους σχεδόν 1 δις. ευρώ, εκ των οποίων το 0,5 δις. θα πρέπει να προέλθει από τον **ιδιωτικό τομέα**. Επίσης στόχος του υπουργείου Περιβάλλοντος είναι εντός του 2020 να έχουν δημοπρατηθεί σε όλη την Ελλάδα 17 Μονάδες Επεξεργασίας Απορριμμάτων, συνολικά επένδυση που αγγίζει τα 400 εκατ. ευρώ.

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Σε νέα φάση έχει εισέλθει η κτηματαγορά με ορισμένα τιμήματά της, όπως είναι οι γραφειακοί χώροι, να καταγράφουν σημαντική κινητικότητα. Το 2019, σύμφωνα με εκτιμήσεις υλοκλών του real estate, έγιναν επενδύσεις στα ακίνητα πε-

ρίπου 1 δις. ευρώ, εκ των οποίων περίπου το 55% αφορούσε γραφεία. Από το 1 δις. περίπου τα 200 εκατ. επενδύθηκαν από τις ΔΕΕΑΠ και τα υπόλοιπα από επενδυτικά κεφάλαια (Fund, κυρίως ξένα, αλλά και ελληνικών συμφερόντων) και ιδιώτες επενδυτές. Επίσης, σημαντικός αριθμός αγοραπωλησιών γίνεται και στην αγορά των κατοικιών σε ορισμένες περιοχές όπως είναι τα κέντρα των μεγάλων πόλεων (χρηστή βίβη - βραχυχρόνιας μισθώσεως). Με δεδομένη τη βελτίωση γενικότερα του οικονομικού κλίματος, φέτος εκτιμάται ότι οι επενδύσεις σε ακίνητα θα αυξηθούν περαιτέρω.

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΜΕΣ

Σε εξέλιξη βρίσκεται διαγωνισμός για το έργο Ultra Fast Broadband (UFB), συνολικού προϋπολογισμού 870 εκατ. ευρώ (με ΦΠΑ), που θα εκτελεστεί με τη μέθοδο του ΣΔΠ (Σύμβαση Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα). Η κοινοτική χρημα-

τοδότηση, σύμφωνα με την πρόσφατη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα είναι 223 εκατ. ευρώ και τα υπόλοιπα θα πρέπει να εξασφαλιστούν από ιδιωτικούς φορείς. Επενδύσεις κατά μέσο όρο ύψους 300 εκατ. ευρώ πραγματοποιούν επίσης συνολικά οι τηλεπικοινωνιακές εταιρείες ΟΤΕ, Vodafone και Wind.

ΛΙΜΕΝΙΑ

Επενδύσεις που μπορεί να ξεπεράσουν το 1,5 δις. ευρώ σχεδιάζονται να γίνουν στους 12 Οργανισμούς Λιμένος Α.Ε που διαθέτει το Ελληνικό λιμενικό σύστημα. Το μερίδιο του λέοντος έχει ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιά Α.Ε., του οποίου το πλειοψηφικό πακέτο μετοχών έχει πλέον ο κινεζικός όμιλος Cosco. Το συγκεκριμένο από το υπουργείο Ναυτιλίας επενδυτικό πρόγραμμα ξεπερνά τα 600 εκατ. ευρώ, ενώ σε περίπτωση που εγκριθεί και η κατασκευή του νέου, τέταρτου προβλήτα, στον Σταθμό Ημιορειματοκλιβίου

ώστε η συνολική επένδυση θα προσεγγίσει τα 800 εκατ. ευρώ. Εκτός από τον ΣΕΜΠΟ, οι υπόλοιπες επενδύσεις αφορούν τη νέα βάση κρουαζιέρας, επενδύσεις στη ναυπηγοεπισκευή, ξενοδοχεία, τον Σταθμό Αυτοκινήτων αλλά και τη συντήρηση των υποδομών και του μηχανολογικού εξοπλισμού.

ΜΑΡΙΝΕΣ

Ώθηση στις τοπικές οικονομίες αναμένεται να δώσουν οι παραχωρήσεις των μαρινών που προωθεί το ΤΑΙΠΕΔ. Ήδη ο διαγωνισμός για τη μεγαλύτερη μαρίνα των Βαλκανίων, αυτή του Αλιέμου ολοκληρώθηκε με ανάδοχο την Άκτωρ Παραχωρήσεις που προσέφερε τιμήμα 57,5 εκατ. ευρώ, ενώ θα προχωρήσει σε επενδύσεις αξίας 86 εκατ. ευρώ περίπου. Επίσης υπεγράφη η σύμβαση με κοινοπραξία εταιρειών με επικεφαλής τον όμιλο Τσάκου για τη μαρίνα Χίου, ενώ προχωρούν οι σχεδιασμοί για τις μαρίνες Θεσσαλο-

για έργα ύψους 55 δισ. ευρώ

- Τα κεφάλαια που φέρνει η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας αλλά και επιχειρηματικών σχεδίων

νίκης, Γεώργ. Ζακύνθου, Αργοστολίου Μυκόνου και Ρόδοι.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Πλάνα για επενδύσεις στον τουρισμό που μπορεί να ξεπεράσουν ακόμα και τα 5 δισ. ευρώ την επόμενη πενταετία έρχονται απέναντί τους οι ελληνικές τράπεζες. Παράλληλα αυτά την περίοδο βρίσκονται σε εξέλιξη είτε στην εκκίνηση μεγάλα projects αξίας άνω των 2,5 δισ. ευρώ. Αρκετές εκατοντάδες εκατ. ευρώ όμως φορούν και επενδύσεις νέων μικρότερων μονάδων σε όλη την Ελλάδα. Επιπλέον υπολογίζεται ότι το κόστος αναβάθμισης των καλαυμαίων ξεπερνά το 1 δισ. ευρώ ετησίως.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Σε όλο τοπίο παραμένει η ανάπτυξη των εμπορευματικών κέντρων που σχεδιάζονται επί κρήνη σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και άλλες πόλεις με στόχο να αποκαταστήσει σύγχρονα Logistics Centers, που θα μετατρέψουν τη χώρα σε κόμβο στον «καρπύ» της ευρωπαϊκής ηπείρου. Ο διαγωνισμός για το Θριάσιο Π. δηλαδή το μεγάλο «οικόπεδο» των 1.450 στ.ρ. όπου έχουν ήδη δημιουργηθεί αρκετές υποδομές, κατέληξε άγονος και αναμένεται να επαυποποιηθεί μετά το Ιάσχα. Στις Βριξέλλες, όμως, βρίσκεται κολλημένη έναν χρόνο και πλέον και η υπόθεση που διαγωνιστική για το Θριάσιο Ι. Παρότι ο ανάδοχος, η κοινοπραξία Goldair-FIWA BIFFE, έχει επενδυτικό σχέδιο κοστίζοντάς στα 200 εκατ. ευρώ, το «πρώστο φως» ακόμη δεν έχει δοθεί. Δυστυχώς, «θολό» είναι το τοπίο και για το εμπορευματικό της Θεσσαλονίκης που προορίζεται για το στρατόπεδο Ι κόνου. Το 2014 ξεκίνησε η διαδικασία και με ιά από διάφορα εμποδία έγινε ο διαγωνισμός όπου συμμετείχαν η ΜΕΤΚΑ, η Άκτωρ και το σχήμα Intrakat-TEKA. Μετά την αλλαγή κυβέρνησης, όμως, άλλα πλάνα μπήκαν μπροστά για τη δημιουργία στην περιοχή Ελευθέρας Οικονομικής Ζώνης.

ΤΡΕΝΑ

Επενδύσεις ύψους τουλάχιστον 200 εκατ. ευρώ δρομολογούν οι Ιταλοί της Ferronvie σε TRAINOSE και ELDSITY. Το μεγαλύτερο μέρος απτών αφορά την TRAINOSE και τη δημιουργία/μεταρρύθμιση νέων συρμών τρένων, προορισμένων για την

εξυπηρέτηση κυρίως των επιβατικών μεταφορών. Παράλληλα, επενδύσεις ύψους τουλάχιστον 30 εκατ. ευρώ θα πραγματοποιηθούν με στόχο τον πλήρη εκσυγχρονισμό των τεχνικών βάσεων σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα της Ελληνικής Εταιρείας Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού (ΕΕΣΣΥ) που πρόσφατα απέκτησε η TRAINOSE.

ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΜΩΝΕΣ

Πάνω από 200 εκατ. ευρώ θα χρειαστούν για την προμήθεια μέσων. Στις αστικές συγκοινωνίες, σε προτοιμασία βρίσκεται ο διαγωνισμός προϋπολογισμού 80 εκατ. ευρώ για την πλήρη ανακαίνιση 15 συρμών του (ΠΣΑΠ) Μετρό της Γραμμής 1. Με αυτόν τον διαγωνισμό θα ανακατασκευαστούν οχήματα που ήλθαν στην προείσηκη τη δεκαετία του 1980 και που η εμφάνιση, αλλά κυρίως η λειτουργία τους, είναι προβληματικά. Επίσης σε εξέλιξη είναι η διαδικασία προμήθειας 25 νέων συρμών Tram για την Αθήνα από την Alstom, κόστους 54 εκατ. ευρώ. Ακόμη, σε ύψους 1,1 ευρώ τα 1 γραμμές 2 και 3 του Μετρό θα χρειαστούν έξοι επιπλέον συρμοί ο τι Γραμμή 3 που εξυπηρετεί και το αεροδρόμιο, με στόχο την πύκνωση των δρομολογίων. Τέλος, στα σχέδια είναι και η αγορά 800 αστικών λεωφορείων για Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

ΑΓΟΡΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Επενδύσεις άνω των 500 εκατ. ευρώ αναμένονται τα επόμενα 5 χρόνια στην ελληνική αγορά από ελληνικές φαρμακοβιομηχανίες αλλά και πολυεθνικές φαρμακευτικές εταιρείες. Επέκταση εγκαταστάσεων, χρηματοδότηση στον τομέα R&D για την ανακάλυψη νέων ουσιωμάτων, αύξηση των κλινικών μελετών στα δημόσια νοσοκομεία και εκσυγχρονισμό των τεχνολογιών υγείας αποτελούν σημαντικό στόχο για τη φαρμακευτική βιομηχανία συνολικότερα.

ΕΞΟΥΣΕΙΣ

Η επένδυση της Ελληνικής Χρυσός οη Χαλκιδική βρίσκεται σε κομβικό σημείο. Η Ουγατρική της Eldorado gold μέχρι οχημής έχει επενδύσει 1,1 δισ. ευρώ. Υπολογίζεται πως τα απαιτούμενα κεφάλαια για την από δω και πέρα διάρκεια ζωής της επένδυσης ανέρχονται στο 1,9 δισ. ευρώ.

ΚΑΠΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Μία από τις μεγαλύτερες επενδύσεις στη χώρα μας υλοποιεί η καπνοβιομηχανία Παπαστράτος Philip Morris ύψους 300 εκατ. ευρώ για τη δημιουργία νέων γραμμών παραγωγής των θερμαινόμενων ράβδων καπνού της εταιρείας. Η επένδυση ανοίγει νέους δρόμους για τον κλάδο της καπνοβιομηχανίας στη χώρα μας.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Επενδυτικό πεδίο περί το 1,2 δισ. ευρώ «καλλιεργείται» στον αγροτικό τομέα, που περιλαμβάνουν τους πόρους ύψους 600 εκατ. ευρώ του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και δη των μέτρων που αφορούν τα Σχέδια Βελτίωσης, ενώ σύμφωνα με όσα έχει προαναγγείλει το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης εντός του Μαρτίου θα διατεθούν στους παραγωγούς επιπλέον 570 εκατ. ευρώ με τη μορφή κληπύοσκων δανείων μακράς διάρκειας και χαμηλών εξασφαλίσεων, καθώς θα ενεργοποιηθεί ο Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης, αλλά και το χρηματοδοτικό εργαλείο επενδύσεων μαγίου εξουσιοτοπίου, που αποτελεί αποκλειστική στήριξη της ΕΤΕπ.

ΣΥΝΤΕΡ ΜΑΡΚΕΤ

Ξεπερνώντας τα 250 εκατ. ευρώ τα κεφάλαια που αφορούν τους φετινούς επενδυτικούς σχεδιασμούς των επιχειρήσεων αλυσίδων που δραστηριοποιούνται στην εγχώρια αγορά. Οι επενδύσεις αφορούν κυρίως την ανάπτυξη δικτύου, τον εκσυγχρονισμό αποθηκών, δικτύου διανομών, στόλου οχημάτων, τις ψηφιακές τεχνολογίες και ψηφιακά κανάλια διανομών.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ - ΠΟΤΩΝ

Η εγχώρια βιομηχανία καλύπτει το 25,5% του συνόλου των επιχειρήσεων της Ελληνικής μεταποίησης, ήτοι περί τις 15.600 επιχειρήσεις. Υπολογίζονται 100.000 θέσεις εργασίας. Η βιομηχανία επενδύει το σύνολο των επενδυτικών δράσεων που δρομολογούν όλες οι επιχειρήσεις του κλάδου, ενδεικτικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με όσα έχουν δημοσιοποιηθεί δέκα επιχειρήσεις -ο δείγμα περιλαμβάνει τουχρές αλλά και μικρομεσαίες βιομηχανίες τροφίμων, ποτών- το 2020 δρομολογούν επενδύσεις που ξεπερνούν τα 160 εκατ. ευρώ. ΣΤΔ:133849041

Αεροδρόμια

▼ **Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών**
Προχωρά με γρήγορο ρυθμό η πόληση του 30% του ΔΑΑ. Πάσι τον χρονδιαγραμματισμού που έχει τεθεί από το ΤΑΙΠΕΔ, μέχρι το Πάσχα, οι ενδμερόμενοι ενών επενδυτές θα έχουν προχωρήσει στην καίθεση των δευτερευόντων προοφορών υως, με το ήμημα να εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει το 1,3 δισ. ευρώ, τη στιγμή που ο στόχος της διοίκησης του Ταμείου για το 2020 είναι να ανυλήσει 2,4 δισ. ευρώ από τις αποκρατικοποιήσεις.

▼ Περιφερειακά

Η Europort Greece έχει καταβάλει στην Ελλάδα 7 ετήσια προκαταβολή ύψους 1,234 δισ. ευρώ. Επίσης, δίνει ετήσια αμοιβή παρακάρησης ύψους 22,9 εκατ. ευρώ, ενώ προβλέπεται ετήσια μεταβλητή αμοιβή παρακάρησης 28,5% των λειτουργικών κερών με την ολοκλήρωση του επενδυτικού προγράμματος για τα αεροδρόμια, οι οποίοι αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2021 με την παράδοση των νέων αεροδρομίων σε Κω, Σαντορίνη, Μύκονο, Κέρκυρα, όπως και το «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης. Τημερίον στην αξιοποίηση και των 23 υπόλοιπων περιφερειακών αεροδρομίων, είτε με παρακάρηση είτε με ΣΑΠ, δίνει το υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Ήδη προετοιμάζονται νέα μεγάλα έργα για το αεροδρόμιο Πάρου προϋπολογισμού 38 εκατ. ευρώ περίπου.

▼ Στο Καστέλι

Το μεγαλύτερο έργο που έχει γίνει στην Κρήτη και μία από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις στη χώρα μας αρχίζει τις επίσημες ημέρες, με το κόστος κατασκευής του αεροδρομίου να φτάνει τα 480 εκατ. ευρώ. Το νέο αεροδρόμιο αναμένεται να ολοκληρωθεί 60 μήνες μετά την έναρξη της παρακάρησης, ενώ θα αντικατασταθεί το αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης», το 2ο μεγαλύτερο αεροδρόμιο οη χώρα. Η εταιρεία που θα λειτουργεί και εκμεταλλεύεται το αεροδρόμιο, η διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου Κρήτης, αποτελείται από την TAPNA, η οποία θα ελέγχει το 32,46%, την οδρια GMR Airports Limited, με 21,64%, και το ελληνικό Δημόσιο, με 45,9%. Η χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου θα ανυλήθει σε 180 εκατ. ευρώ.

Ελληνικό

▼ Για την εριβλητική επένδυση της ανάπτυξης του παλιού αεροδρομίου στο Ελληνικό, σε πρώην φάση (η πρώτη πενταετία) σχεδιάζονται επενδύσεις από τη Lamda Development ύψους 2 δισ. ευρώ, όπως έχει η ίδια η εταιρεία ανακοινώσει και μάλιστα έχει ήδη εξασφαλίσει και τη χρηματοδότηση για να προχωρήσει. Παράλληλα θα «εργάζε» η επένδυση για το Integrated Resort Casino (IRC) στο Ελληνικό από τον φορέα που θα εκλεγεί ως ανάδοχος για την άδεια καζίνο, ύψους 1 δισ. ευρώ.